

90. VÝROČÍ ZALOŽENÍ ČESKOSLOVENSKÉHO ŘÁDU BÍLÉHO LVA(1922 - 2012)

GENEZE ČS. ŘÁDU BÍLÉHO LVA (I)

ROMAN JEDLIČKA

Když byla dne 28. října 1918 vyhlášena Československá republika, jedním z prvních zákonů, které tehdejší Národní shromáždění uzákonilo, byl zákon č. 61 z 10. prosince 1918, kterým byly zrušeny všechny šlechtické tituly, monarchistické řády a vyznamenání a v platnosti zůstaly prakticky jen akademické tituly. Pražská exekutiva v té době ještě neměla ani tuchy o nějakých čs. vyznamenáních, vzniklých paradoxně ještě před vznikem republiky nebo v průběhu jejího ustanovení.

Další porada se pak konala až začátkem prosince 1920, kde již byl i zástupce Kanceláře prezidenta. Zde se zástupci dohodli, že bude zřízen „**Řád československého lva**“ – kdo ale podal tento návrh, není známo. Podstatnou součástí rádu by měl být znak republiky a rád by měl být zřízen v 5 obvyklých třídách. Komise se dohodla, že budou vyzvání dva umělci, kteří by podali své návrhy, a pak se sejde komise k další schůzce.

Tito umělci byli **Alfons Mucha** (1860 – 1939), český malíř, grafik a návrhář, nejvýznamnější malířská osobnost evropské secese (Jugendstil) a jedna z určujících osobností českého malířství. Někdy je také období secese po něm nazýváno *Le style Mucha*.

Druhým umělcem byl **Otakar Španiel** (1881–1955), význačný český sochař, medailér, řezbář, profesor Akademie výtvarných umění v Praze a Uměleckoprůmyslové školy v Praze, který v roce 1901 absolvoval medailérskou školu vídeňské Akademie u prof. Josefa Tautenhayna.

(Pokračování na následující straně)

Obr. 3

Obr. 4

Tento návrh je založen na významném modelu od Alfonsa Muchy pro řád bílého lva. Tato významná vlna v české historii byla vytvořena v roce 1918. Od té doby se řádu věnovalo mnoho umělců, kteří vytvořili různé verze řádu. Významnou roli hrály i umělci z oboru medailérství, kteří vytvořili řadu významných pamětních medailí.

V letech 1920–1922 proběhly významné soutěže na vývoz řádu bílého lva. Významnou roli hrály i umělci z oboru medailérství, kteří vytvořili řadu významných pamětních medailí.

Obr. 5

Mezičím Ministerstvo školství znovu žádalo užší soutěž dvou vybraných umělců, daleká požádána bruselská firma Atelier Fonson o 3–4 návrhy, z nichž by snad bylo možné vybrat nebo sestavit definitivní návrh.

Na významnou soutěž v roce 1922 byl žádán Alfons Mucha, který vytvořil návrh řádu bílého lva. Tento návrh byl využit pro výrobu řádu bílého lva. Od té doby se řádu věnovalo mnoho umělců, kteří vytvořili řadu významných pamětních medailí.

Anonym dodal model. Odznak představuje petiramennou hvězdu, přičemž každé rameno je trojitě rozekláno. Jednotlivá ramena jsou oddělena lipovými listy. Na líc je položen lev československého znaku v bílém kovu. Na rubu jsou v ploše jednotlivých ramen znaky zemí Československa – tedy Čech, Moravy, Slezska, Slovenska a Podkarpatské Rusi. Na středovém medailonu rubu je monogram ČSR pro Československou republiku a kolem heslo řádu Pravda vítězi. Odznak je převýšen závěsem, tvořeným lipovým věncem, na který jsou položeny zkřížené vavřínové ratolesti jako vyjádření civilní skupiny řádu. Tento odznak 4. třídy civilní skupiny byl dražen v aukci firmy Aurea Praha v prosinci 2007, odkud je použit i tento obrázek. Na ramenech pod smalem chybí zdobné rýhování, na rubu je monogram RČS. Průměr tohoto modelu je 44 mm a je proveden ze zlaceného bronzu.

(Pokračování příště)

Použitá literatura (chronologicky):

1. Jiří Stanislav Guth-Jarkovský: Paměti - III. díl - Na dvoře republikánském, Praha 1929
2. Roman Jedlička: Alfons Mucha a Řád bílého lva – Signum č. 1 / 1993
3. Roman Jedlička: „Nešťastný háček“ na medaili Čs. Řádu bílého lva – Signum č. 2 / 1993
4. Roman Jedlička: Monogram reversu Čs. Řádu bílého lva - Signum č. 15 / 1996
5. Roman Jedlička: Neznámý návrh Řádu bílého lva ve sbírkách pražského muzea – Signum č. 4 / 1998
6. „Alfons Mucha v Čechách a na Moravě“ – katalog výstavy k 60. výročí umělcova úmrtí - Prostějov 1998